

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT WYCHOWANIA I KSZTAŁCENIA INTEGRACYJNEGO

Warszawa, 24 kwietnia 2020 r.

DWKI-WPB.053.2.2020.KK

Szanowna Pani, Szanowni Państwo,

odpowiadając na wielokrotną petycję dotyczącą próby wprowadzenia do szkół zajęć z tzw. edukacji seksualnej, wykraczających poza obowiązującą podstawę programową uprzejmie wyjaśniam.

Minister Edukacji Narodowej zapewnia, że celem działań resortu jest ochrona uczniów przed treściami mogącymi zaburzyć ich harmonijny rozwój, a także stojącymi w sprzeczności z oczekiwaniami rodziców.

Kwestie edukacji seksualnej w szkołach regulują przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej *w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartościach rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji*¹ zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Uczeń niepełnoletni nie bierze udziału w zajęciach, jeżeli jego rodzice zgłoszą dyrektorowi szkoły w formie pisemnej rezygnację z jego udziału w zajęciach. W przypadku ucznia pełnoletniego – czynność tę wykonuje samodzielnie. W każdym roku szkolnym przed przystąpieniem do realizacji zajęć nauczyciel je prowadzący wraz z wychowawcą klasy przeprowadza co najmniej jedno spotkanie informacyjne z rodzicami uczniów niepełnoletnich oraz z uczniami pełnoletnimi. Nauczyciel jest zobowiązany przedstawić pełną informację o celach i treściach realizowanego programu nauczania, podręcznikach szkolnych oraz środkach dydaktycznych².

Odnośnie wprowadzania do szkół treści sprzecznych z wyznawanymi przez rodziców wartościami, uprzejmie wyjaśniam, że wójt, burmistrz, prezydent miasta, jako organ prowadzący szkoły, nie posiada kompetencji, by narzucać rodzicom wartości, w duchu których mają być kształcone i wychowywane ich dzieci. Ustawowym obowiązkiem organu prowadzącego jest budowa, remont i doposażanie szkół w stopniu pozwalającym najpełniej realizować zadania dydaktyczno-wychowawcze, określone w podstawie programowej. Organ prowadzący szkoły i placówki ma obowiązek prowadzić działania zgodnie z prawem. Przepisy ustawy o samorządzie gminnym stanowią, że nadzór nad

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 395, z późn. zm.).

² § 5 ww. rozporządzenia.

działalnością gminy sprawowany jest przez wojewodę na podstawie kryterium zgodności z prawem³.

Przepis art. 58 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴ wyraźnie określa, że organ prowadzący szkołę oraz organ sprawujący nadzór pedagogiczny, mogą ingerować w działalność dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą szkoły w zakresie i na zasadach określonych w ustawie.

Wychowanie dzieci i młodzieży w duchu akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka oraz rozwijanie postaw obywatelskich i społecznych uczniów jest stałym zadaniem szkoły i integralnym elementem kształcenia ogólnego, realizowanym na bieżąco w ramach działalności edukacyjnej i wychowawczej szkoły. Zadania szkoły w tym obszarze mają umocowanie w systemie prawa oświatowego: ww. ustawie – Prawo oświatowe oraz aktach wykonawczych do tej ustawy, w szczególności rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla poszczególnych typów szkół.

Podstawowym obowiązkiem szkoły jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczniom. Czuwają nad tym kuratorzy oświaty, którzy w sytuacji zagrożenia mają prawo reagować. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁵ kuratorzy oświaty realizują nadzór pedagogiczny poprzez wykonywanie zadań i czynności określonych w art. 55 ustawy – Prawo oświatowe w trybie czynności planowych lub doraźnych. Działania doraźne są prowadzone w przypadku, gdy wystąpi potrzeba podjęcia działań nieprzewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego⁶.

Nadmieniam, że organizacje pozarządowe mogą prowadzić działalność w szkołach tylko za zgodą dyrektora szkoły po uzyskaniu pozytywnej opinii rady rodziców. Jest to możliwe, jeżeli celem statutowym stowarzyszeń i organizacji jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły lub placówki.

Preambuła ustawy *Prawo oświatowe* stanowi, że oświata w Rzeczypospolitej Polskiej jest wspólnym dobrem całego społeczeństwa, kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki.

Tworząc przepisy prawa oświatowego, Minister Edukacji Narodowej zagwarantował szkołom i placówkom odpowiednie rozwiązania sprzyjające podejmowaniu decyzji w procesie dydaktyczno-wychowawczym

³ Art. 85-88 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506).

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1658.

⁶ § 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

oraz działalności profilaktycznej. W każdej szkole obowiązuje program wychowawczo-profilaktyczny, uchwalany przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną na podstawie wyników przeprowadzonej diagnozy potrzeb. Zatem, to środowisko szkolne decyduje o działaniach wychowawczych, które powinny być realizowane w danej szkole.

W przypadku, gdy rodzice wiedzą o tym, że dziecko w szkole uczestniczy w wydarzeniu niezgodnym z uznawanymi przez nich wartościami, mają prawo wyrazić swój stanowczy sprzeciw dyrektorowi szkoły lub placówki. Jeżeli okaże się, że interwencja nie przyniesie oczekiwanego efektu, należy zwrócić się do właściwego terytorialnie kuratora oświaty, który podejmie adekwatne do zgłaszanego problemu działania nadzorcze.

Należy podkreślić, że przepisy art. 109 ustawy *Prawo oświatowe* określają formy działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Mogą być realizowane zajęcia, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz ich program nauczania musi zostać włączony do szkolnego zestawu programów nauczania, a wszystkie programy nauczania na wniosek nauczyciela dopuszcza do użytku szkolnego dyrektor szkoły.

Zdaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej obecne regulacje prawne wystarczająco zapewniają respektowanie przez szkołę wychowawczej roli rodziców oraz ich wpływ na wychowanie swoich dzieci oraz własną funkcję wspierającą rodziców w tym obszarze. Zadaniem szkół jest również dostosowanie treści, metod i organizacji kształcenia do możliwości psychofizycznych uczniów.

Dyrektor szkoły odpowiada za zatrudnienie nauczycieli zgodnie z odpowiednimi kwalifikacjami oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole lub placówce, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek.

Szkoły mają zapewnioną przepisami prawa autonomię w podejmowaniu wielu decyzji związanych z organizacją pracy szkoły, a nauczyciele dokonują wyboru metod i form stosowanych w pracy dydaktyczno-wychowawczej, środków dydaktycznych, podręczników i publikacji – zgodnie z treściami podstawy programowej i przepisami art.12 ust. 2 Karty Nauczyciela⁷.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Ludwin
Zastępca Dyrektora
Departament Wychowania i Kształcenia
Integracyjnego
/ – podpisany cyfrowo/

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 967.